

Masteruddannelse i
STRATEGISK BYPLANLÆGNING 2016-2018 (hold 5)

FORMÅL OG INDHOLD

Masteruddannelsen i strategisk byplanlægning er en forskningsbaseret, videregående uddannelse på kandidatniveau, som sigter mod at opbygge operationel kapacitet og ajourført viden om strategisk byplanlægning i de former der modsvarer de aktuelle og fremtidige udfordringer. Det er et supplerende mål at udbygge deltagernes generelle akademiske kompetencer og analytiske og videnskabelige arbejdsformer.

Strategisk planlægning er relateret til nye bymæssige vilkår: Globalisering, de-industrialisering, klimaforandringer og nødvendigheden af en større grad af bæredygtighed, stiller byerne og deres planlægning overfor nye og store udfordringer.

Globalisering og de-industrialisering har allerede igangsat kraftige omstruktureringer i byer og byregioner, og klimatilpasning og øget bæredygtighed kræver yderligere ændringer i byernes fysiske og økonomiske strukturer. Parallelt med disse strukturelle forandringer er nogle af de offentlige styringsmuligheder blevet svækket gennem deregulering og stigende markedsindflydelse. Dermed er der sat nye dagsordener for byplanlægningen: Den er nødt til at kunne agere under usikre vilkår og den er nødt til at kunne arbejde med markedet i højere grad end tidligere. Samtidig er bymæssig kvalitet i både arkitektonisk, social og kulturel forstand blevet en afgørende konkurrenceparameter, for at kunne tiltrække den type investeringer og de former for arbejdskraft, som er vigtige for byernes nye økonomiske basis. Det betyder at byplanlægningen skal kunne arbejde med stor fleksibilitet, uden at der gives køb på opnåelsen af en høj funktionel og miljømæssig standard. Disse nye vilkår har overalt i Europa skærpet interessen for planlægningsformer, som evner at arbejde med den nødvendige fleksibilitet og åbenhed, og med en høj grad af interaktion mellem det offentlige og den private sektor – uden at de kvalitative mål svækkes.

Strategisk planlægning defineres som en dynamisk og interaktiv metode til at intervenere i de aktuelle bymæssige forandringsprocesser. Det dynamiske knytter sig til nødvendigheden af at kunne aflæse de forandringsprocesser der foregår i byregionerne, at kunne identificere udviklingspotentialer i forskellige bymæssige anlæg og at kunne sammenknytte overordnede visioner med forskellige aktørers interesser på en måde, så de støtter hinanden og

dermed accelererer de udviklingsprocesser, der er målet for planen. Det interaktive knytter sig til nødvendigheden af at indrette planen således, at den tager højde for og aktivt inddrager de aktører, der har at gøre med investerings- og byggemarkedet og de grupper hvis engagement og ejerskab er nødvendige for planens legitimitet og effekt. I forlængelse af denne definition sigter uddannelsen på samme tid mod at opbygge en udvidet forståelse for indholdet og dynamikken i de forandringsprocesser der påvirker byerne og bysystemerne og – gennem analyser og forslagsstillelse - at udvikle åbne og fleksible planlægningsformer og planlægningsprocesser, som på adækvate måder kan intervenere i byernes rumlige restrukturering på regionalt niveau og på byniveau og områdeniveau.

PROFIL

Uddannelsen i strategisk byplanlægning sammenknytter proces og tid med de rumlige forhold. Strategiske processer, som ikke er tænkt sammen med og knyttet til de rumlige strukturer kan ikke løse de udfordringer byerne står overfor. Det er de brugsmæssige, arkitektoniske, sociale og symbolske kvaliteter, knyttet til et bymæssigt anlæg eller en bydel, som skaber intern opslutning omkring planen, og det er disse kvaliteter der overfor omverdenen signalerer en aktiv og attraktiv by. Det er udviklingen af arbejdsmetoder og strategiske planformer, som arbejder med disse kvaliteter som integrerede elementer i planen, der er målet med denne masteruddannelse.

MÅLGRUPPE

Uddannelsen kvalificerer til stillinger indenfor de strategiske planlægningsenheder som findes i de fleste store og mellemstore kommuner, i konsulentfirmaer og i flere arkitektvirksomheder, og til videnskabeligt og analytisk arbejde i form af analyse-, udrednings- og forskningsarbejde.

VARIGHED OG STRUKTUR

Masteruddannelsen er en erhvervsrettet, videregående uddannelse, der udbydes som deltidsuddannelse. Hele uddannelsesforløbet strækker sig over 2 år, svarende til 1 års fuldtidsstudium eller 60 ECTS-point.

Uddannelsen er opdelt i 4 moduler med hver deres opgavebesvarelse.

Modulerne kan følges enkeltvis og afsluttes med et deltagerbevis ved bestået eksamen .

Eller uddannelsen kan følges som en helhed bestående af 3 semestre med hver deres tema og opgaver og et fjerde semester med den afsluttende, store selvstændige opgave, som udløser masterbeviset.

UNDERVISNINGSFORM

Undervisningen knytter sig overvejende til workshops og seminarer med sessions 1 dag hver anden uge.

Desuden indgår studierejser, konferencer samt individuelle samtaler og mail-baseret vejledning af et aftalt omfang. Der veksles mellem forelæsninger, gruppediskussioner, gruppearbejder og individuelle opgaver. Hjemmearbejdet har et betragteligt omfang.

I de opgaver hvor det er muligt og ønskeligt arbejder deltagerne med udgangspunkt i ansættelsesrelaterede problemstillinger, således at kursusresultatet har en umiddelbar relevans for den pågældendes praksis.

ADGANGSGIVENDE UDDANNELSER

Masteruddannelsen forudsætter en forudgående akademisk uddannelse, afsluttet på kandidatniveau – subsidiært en bacheloruddannelse suppleret med erhvervs erfaring til et sådant niveau at den ækvivalerer kandidatuddannelsen. Det er endvidere en forudsætning at ansøgeren i sit virke har opnået kendskab til byspørgsmål og byplanlægning. Ud fra disse kriterier tages der konkret stilling til hvilke kandidater, der kan optages på uddannelsen.

EKSAMINER

Hvert modul afsluttes med en skriftlig opgave, som bedømmes af de tilknyttede lærere. Det sidste modul rummer en større, selvstændig og konkluderende opgave, som er udgangspunkt for masterbedømmelsen. Her fokuseres på udarbejdelse af strategiske handlingsanvisninger. Bedømmelsen af denne opgave foretages af både interne og eksterne censorer. Mastergraden forudsætter at de enkelte modulers er fulgt, at alle semesteropgaverne er bestået og at den afsluttende opgave er bestået.

INSTITUTIONEL FORANKRING

Masteruddannelsen udbydes af Center for Byplanlægning ved Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering - Arkitektskolen. Center for Byplanlægning er et forskningscenter tilknyttet Institut for Bygningskunst, By og Landskab . Centret har som formål at indsamle og strukturere viden om forskellige former for strategisk planlægning og udføre forskning, som kan videreudvikle den eksisterende viden og pege på nye arbejds- og organisationsformer indenfor byplanlægningen. Tilrettelæggelsen og styringen af masteruddannelsen foretages af Center for Byplanlægning, mens underviserne vil komme både fra Centret og andre dele af Arkitektskolen, fra andre udenlandske højere læreranstalter og fra ministerier, kommuner og konsulentfirmaer. Undervisningen foregår på Holmen i København.

KURSUSLEDELSE

Kurset ledes af professor i byplanlægning, arkitekt Jens Kvorning, Center for Byplanlægning. Han er uddannet arkitekt og har gennem mange år forsket i byplanlægning i Danmark og Europa og dens forandrede indhold og metoder. Han er forfatter til en række publikationer og artikler, bl.a. om urban restrukturering, bytæthed og byidentitet både i de indre byområder og i forstaden. Jens Kvorning er en flittigt brugt oplægsholder ved faglige debatter og seminarer i Danmark og i udlandet og har været fagdommer i mange større planlægningskonkurrencer.

Arkitekt, studieadjunkt Katrine Østergaard Bang er ved at afslutte et phd. studie om Events og strategisk byplanlægning, hvor en række af de problemstillinger og metoder, der indgår i masteruddannelsen er blevet studeret og videreudviklet.

Hold 1. Casestudier i Manchester - besøg hos Urban Splash, New Islington

Masteruddannelse i
STRATEGISK BYPLANLÆGNING 2016-2018 (hold 5)

UNDERVISNINGSPROGRAM

Masteruddannelsen er opdelt i 4 moduler. Modulerne har forskellige temaer, forskellige undervisningsformer, forskellige undervisere og rummer forskellige kompetenceopbygninger.

Modul A

Byteori, planlægnings teori og planlægningsformer.

Modul B

Case study. Strategisk planlægning i Europæisk storby.

Modul C

Byens dynamik - Danske byer i en global kontekst.

Modul D

Udarbejdelse af Strategisk plan for dansk by / kommune / region

Tilsammen udgør de 4 moduler et forløb, som begynder med vidensopbygning, omfattende den nødvendige teoretiske og historiske basisviden. Forløbet fortsætter i 2. modul (B) med en international orientering aflæst gennem et konkret case-studium, som samtidig tjener til at tydeliggøre en række vilkår som også danske byer er underlagt og til at udvikle analysemetoder, som kan beskrive et dynamisk forløb. Denne viden om forandringsprocesser og relevante analysemetoder bringes i 3. modul (C) videre i en analyse af bymæssige forandringer i Danmark set i lyset af de globale forandringsprocesser og der påbegyndes en diskussion af handlemuligheder, målformuleringer og politikker. De metodiske erfaringer og den viden, som er opbygget i de tre første moduler danner forudsætning for i det afsluttende modul (D) at udarbejde et selvstændigt forslag til en strategisk plan med eksplicit redegørelse for forudsætninger og metodeovervejelser.

MODUL A

Byteori og planlægnings teori

Vidensopbygning, vidensstrukturering

Formålet med dette modul er at introducere til de metoder og planlægningsformer og den teori, som knytter sig til strategisk byplanlægning. For at skærpe forståelsen af, hvorved strategisk planlægning adskiller sig fra og supplerer andre planlægningsformer, belyses begrebet i en bredere forståelsesmæssig kontekst bestående af byteori, planlægnings teori, planlægningsformer og planlægningshistorie. Præsentationen af denne kontekst har yderligere det formål, at skærpe bevidstheden om teoriopbygning, forskellige teoretiske positioner, relationen mellem teori og praksis og transformationsproblemer mellem teori og praksisanvisninger.

Deltagerne udarbejder til bedømmelsen en rapport, som resumerer og diskuterer en aftalt delproblemstilling indenfor det behandlede stof.

Byteori

Byteori omfatter de sociologisk og geografisk baserede forklaringer på byernes fysiske, økonomiske, sociale og kulturelle struktureringer og forandringsprocesser og disse processers dialektiske forbindelse til de overgribende, globale forandringsprocesser.

Der læses og diskuteres en række centrale byteoretiske tekster. Teksterne er udvalgt således at de repræsenterer forskellige teoretiske og faglige positioner og således at de beskriver og analyserer forskellige bytyper med forskelligt transformationsforløb og -potentiale.

Planlægnings teori og Planlægningsformer

Der gives en oversigt over de planformer, som har været anvendt i nyere tid og den problemopfattelse, samfunds-, arkitektur- og plandiskurs og de teorier, som de knytter sig til – altså hvordan byteori og planlægnings teori har sat sig igennem i planlægningspraksis - eller har vist sig uanvendelige eller er blevet forvansket. Teorier og faglige metoder er hver i sær præget af deres tid.

Formålet er at skærpe opmærksomheden om valg af planform og skærpe evnen til i en bredere sammenhæng at

kunne diskutere relevansen og begrundelsen for specifikke planformer. Videre er det formålet at udvide forståelsen af planlægningens rolle i den samfundsmæssige styring og kunne skelne imellem og diskutere forskellige positioner indenfor planlægningsdiskussionen.

Strategisk planlægning og strategisk ledelse

Det strategiske er fra en oprindelse i militære sammenhænge ikke mindst udviklet indenfor det private erhvervsliv og forskningsmæssigt systematiseret ved de højere forretningsuddannelser. Senere er det strategiske også udviklet som led i offentlig og 'non-profit' virksomhed.

Med udgangspunkt i udvalgte tekster med denne baggrund, diskuteres hvordan den aktuelle byplanlægning håndterer de strategiske dimensioner.

Hold 2. Casestudier i Torino - besøg i et bydelshus i et kvarterløftsområde

MODUL B

Case-study. Strategisk planlægning i Europæisk storby

Vidensopbygning og vidensafprøvning gennem selvstændig analyse i international kontekst.

Formålet med dette modul er:

At opnå kendskab til praktiseret strategisk planlægning.

At opnå kendskab til planlægningsforhold og byudviklingsdynamik udenfor Danmark.

At opøve evnen til at analysere og beskrive et planlægningsforløb som et komplekst, interaktivt og dynamisk samspil mellem en faglig tradition, et politisk system og et økonomisk og kulturelt landskab.

At anvende og afprøve byteori og planlægningsteori.

Den by som danner udgangspunkt for det aktuelle casestudie skal repræsentere en fornyende og strategisk tilgang til planlægning af hele byen eller et delområde, hvor aktører, social rummelighed, bykvalitet, byidentitet, ressourcer og international konkurrenceevne er håndteret i en åben, men sammenhængende proces, med innovativ udnyttelse af det lokale plansystems muligheder.

Case-studiet forudsætter at det aktuelle planlægnings- og transformationsforløb sættes i relation til byens historiske forudsætninger og at den aktuelle planlægning beskrives, analyseres og diskuteres i en dynamisk ramme.

De grundlæggende registreringer og interviews med nøglepersoner i den pågældende by gennemføres i forbindelse med en studierejse. Der vil under studierejsen være tilknyttet en lokal fagperson.

I samme semester afholdes en konference eller workshop som uddyber og støtter casestudiets problematik.

Casestudiet støttes og perspektiveres yderligere – indholdsmæssigt og metodisk - gennem en studiekreds, hvor der læses analyser af planlægnings- og transformationsforløb i udvalgte byer. Der gives endvidere introduktioner til interviewteknik og rapportskrivning.

Bedømmelsesmateriale:

Deltagerne udarbejder en rapport som rummer en beskrivelse af udgangssituationen og dynamikken i den pågældende by / område, problemopfattelsen hos dem der har udarbejdet planen og evt. hos andre analytikere eller aktørgrupper, planens indretning og dens relation til forskellige aktørgrupper og styringssystemer, planens implementering og en vurdering / kritik af plan- og transformationsforløbet.

Hold 3. Studietur til Barcelona

MODUL C

Byens dynamik. Danske byer i en global kontekst

Vidensopbygning, vidensafprøvning i selvstændig analyse i dansk kontekst.

Formålet med dette modul er:

At forstå hvorledes de overgribende forandringsprocesser påvirker danske byer

At skærpe forståelsen af og evnen til at beskrive forandringsforløb i et dynamisk interaktivt perspektiv.

At kunne analysere og beskrive disse forandrings gennemslag i en konkret by

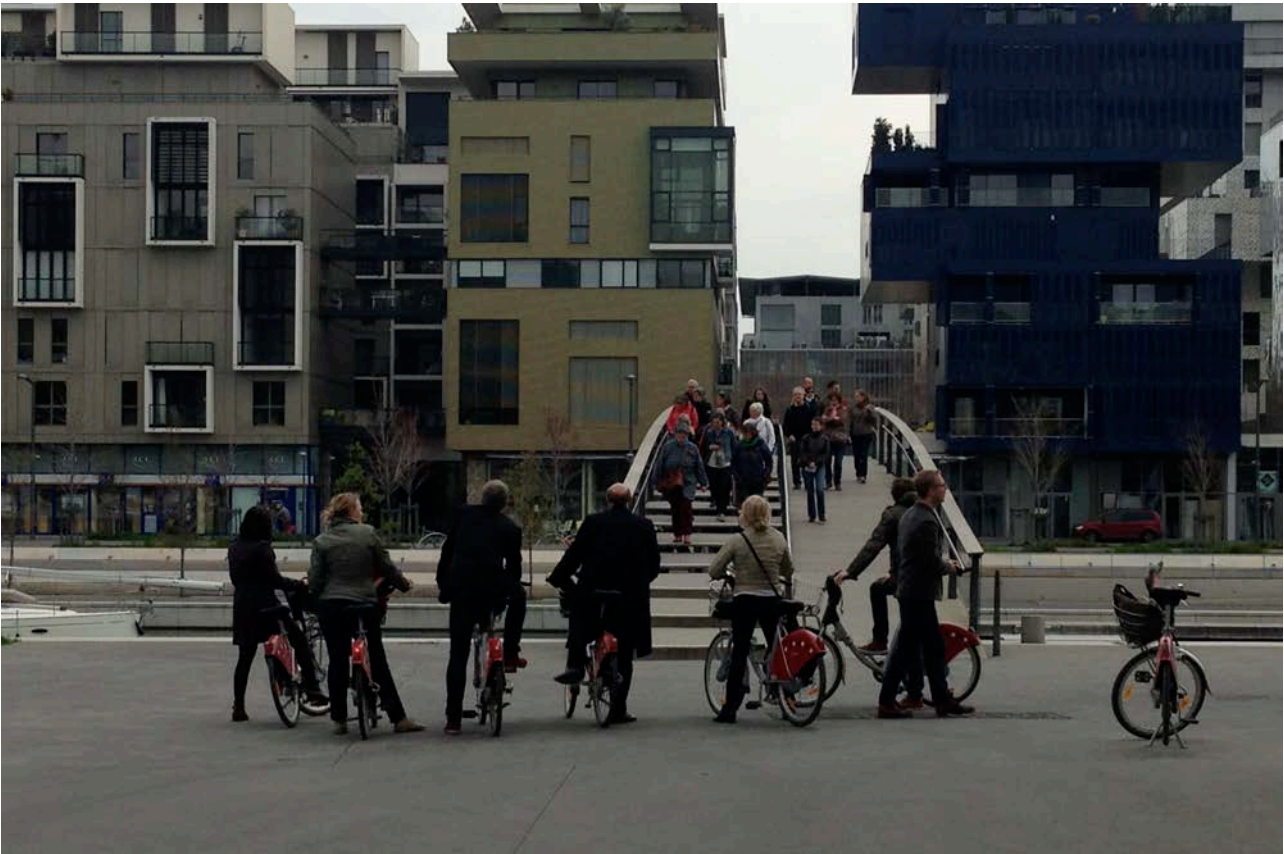
At kunne identificere det lokale potentiale og de lokale blokeringer – økonomisk, kulturelt, socialt, administrativt og rumligt - for byens tilpasning til nye vilkår.

At kunne udpege de relevante handlingsmuligheder og skitsere handlingsprogrammer.

At skærpe forståelsen af den analyserede by som del af et regionalt bysystem.

Deltagerne gennemfører selvstændige analyser af en selvvalgt by- eller region. Der samarbejdes om opbygningen af en referenceramme for forståelse af de overgribende forandringsprocessers konkrete fremtræden m.h.t. det danske bysystems udvikling og dets aktuelle dynamik.

Bedømmelsesmateriale: Hver deltager udarbejder en rapport som identificerer de globale forandringsprocessers gennemslag i den pågældende by og byregion, som udpeger de felter hvor by / byregion er nødt til at tilpasse sig nye vilkår, som udpeger potentialer og blokeringer for denne tilpasning og som skitserer handlingsmuligheder, politikker og interventionsformer.

Hold 3. Studietur til Lyon

MODUL D

Udarbejdelse af strategisk plan for dansk region, kommune, by, bydel eller lignende

Vidensopbygning, vidensafprøvning, metodeudvikling, forslagsstillelse.

Formålet med dette modul er:

At praktisere strategisk planlægning på modelniveau.

At operationalisere og afprøve den viden, der er opnået i de foregående perioder

Den strategiske plan kan rette sig mod omdannelse af et delområde indenfor byen, mod udvikling af hele byen eller kommunen, eventuelt også byregionen. Kravet til planen er at den redegør for hvorledes de aktører og dynamikker der er tilstede i området forventes at interagere og hvordan der i planens indretning er taget højde for og givet plads til at det kan ske og ændrede forudsætninger kan optages, samtidig med at den grundlæggende vision fastholdes

Med udgangspunkt i den viden og metodik der er opbygget i de to foregående moduler præciseres udgangspunktet og problemstillingen for planen og der formuleres et overordnet perspektiv.

De aktører og de sociale, kulturelle og økonomiske processer som forventes at udgøre de bærende dynamikker i planen underkastes en grundigere analyse med det formål at planens karakter

De visuelle og symbolske kvaliteter og de funktionelle krav indkredses i forhold til forskellige aktørgrupper og forskellige tidsperspektiver.

Forskellige planmodeller opstilles og vurderes.

Der vælges planform og der redegøres i scenarieforn for hvorledes planen kan anvendes og implementeres under forskellige forudsætninger, og hvorledes de enkelte elementer og faser støtter hinanden og virker sammen med markedet og andre aktørgrupper.